

SNÖ-POSTEN

TIDNINGEN PÅ RINGÖN

Nº9
2018

SÅ SÄGER POLITIKERNA OM RINGÖNS FRAMTID

HEY, IT'S ENRICO PALLAZZO FLYTTAR IN

**ÄNTLIGEN. SNART KAN DU ÄTA MIDDAG
PÅ RINGÖN**

Ledare: Låga hus. Högt i tak.

Ö-Posten #9

Utgåva 3/2018

Utgåva
#9 3/2018Årgång
3Redaktionell produktion
OTWRedaktörer
Saltet & Hanna RasmusonForm
Amanda KallinIllustration
Marion IgorraTryck
Exakta printAnsvarig utgivare
Patrik Andersson, Business
Region Göteborg ABÄgare
Business Region Göteborg AB

Omslaget

Omslaget är ritat av illustratören Marion Igorra.
"Jag ville porträttera en fin och kall vinterdag när man ser snön falla över ön, men ändå har det varmt och mysigt."

Om Saltet

Saltet på Ringön sitter i det gamla saltlagret längst ner på Stålvärksgatan och jobbar med Ringöns utveckling. Själständigt men med stöd av kommunen. Business Region Göteborg är huvudman och Saltet är en del av Göteborgs 400-årsjubileum 2021.

Besöksadress
Stålvärksgatan 2, Ringön

Kontakt
info@saltet.org

saltet.org

Det går undan här på Ringön. Vi har precis stökat undan Ö-Festen och skruvat klart vinternumret av tidningen. Den här gången har vi valt att ta pulsen på stans politiker. Valet är över. Diskussioner pågår. Men var står de som ska styra och ställa de kommande åren när det gäller Ringöns utveckling? Är de oense? Är det några som vill riva alltihop och bygga nytt och andra som inte vill göra ett dugg? Hänger vi löst på ön? Är tanken på Ringön som en annorlunda stadsdel med låga hus och högt i tak historia? Ska allt börja om?

Vi ställde frågan till partierna och det var med lätt darrande pekfingrar vi sprättade upp kuverten (Jo, det kom faktiskt en del riktiga brev). Och med risk för att spolierna spänningen kan vi avslöja att det numera finns en samsyn kring Ringön i den göteborgska politiken. Ska man tro svaren på vår enkät vill alla partier att Ringön ska få utvecklas organiskt till en mix av småindustri, kultur och alla andra former av kreativitet. En levande utåtriktad plats som är viktig för Göteborg. Det låter bra. Hoppingivande. Men det kan ju vara vår aningens överoptimistiska tolkning. Bäst att du läser själv vad politikerna säger på sidan 16.

Vi kan också rapportera att vi närmar oss en kvällsöppen restaurang med stormsteg, och fler är på gång. Nu går det nämligen att få bygglov. Det kommer definitivt att göra ön mysigare. Vi hoppas på ett riktigt café också, där man kan sitta länge och jobba och snacka med kompisar, peta med skeden i latteskummet och fundera över livet. Det kommer. Hör gärna av dig om du har frågor eller idéer kring nya mötesplatser på ön.

Matilda, Red Top och Filip
Saltet

Sidan 16:
Vad händer
med Ringön i
framtiden?
Ö-Posten
har frågat
politikerna.

Snart är det jul igen.

Förra året gjorde reCreate Design Company julgranen (stolgranen!) på ön. Den första stod Saltet för. Är det någon som är sugen på att fixa årets? Mejla Saltet på info@saltet.org

Ö-Posten nominerad!

Ringöns egen tidning är nominerad till Svenska Designpriset! Roligt! I början av november vet vi. Håll tummarna.

HÄNT PÅ RINGÖN

VI KOLLAR LÄGET PÅ ÖN.

Nyhet! Coworking på Saltet.

Ibland blir man trött på sitt kontor, så är det bara. Eller så blir man trött på att sitta ensam. Eller så blir man trött på att inte sitta ensam. Oavsett vad anledningen är så kan det vara skönt att ta datorn och sitta någon annanstans en stund.

Nu kan du sitta hos Saltet på Stålvärksgatan 2 när du behöver omväxling. Eller rättare sagt i Anas rosa matsal. Det är gratis under testperioden november–december och öppet onsdag–fredag, förutom fredag lunch då det hålls mexikansk restaurang. Släng ett mejl till info@saltet.org dagen innan för säkerhets skull. Det händer att rummet är abonnerat eller att vi är bortresta. Välkommen!

Ringön Crew

Många har frågat om det går att köpa tröjorna som funktionärerna hade på Ö-Festen (de med Ringön Crew på bröstet). Cavemanchoppers har gjort slag i saken och från och med nu går det att beställa från dem. Dessutom kan man lägga till en egen logga på ryggen. Som om det inte vore nog har Mikael tagit in ett stort lager Carhart Workwear-kläder för den som är intresserad. Mejla honom på info@ccscreen.se

FÖRSTA KVÄLLSÖPPNA RESTAURANGEN PÅ ÖN?

5 Fem frågor till Claes på Vega Bryggeri om deras restaurangplaner.

Hej Claes, vi har hört rykten om planer på en restaurang på Ringön, stämmer det?

– Hej, jo så är det, vi vill utöka vårt Tap Room ser ut i dag, folk får gärna komma och kolla när vi har öppet i vår smakbar.

Vad blir det för känsla på stället?

– Vi bygger vidare på den så kallade Ringökänslan, det vill säga lager, industri, plåt – men med värme. Lite som vårt Tap Room ser ut i dag, folk får gärna komma och kolla när vi har öppet i vår smakbar.

Om ni får ihop alla tillstånd och avtal, när kan man äta en bit mat och ta en öl hos er?

– Om allt funkar som vi hoppas ska man kunna njuta av vårsolen på vår utservering med utsikt mot hamnen 2019.

Utöver mat och dryck, har ni funderat på annat innehåll?

– Vi har kört en del live-musik i vår nuvarande lokal och det tycker vi är kul, så det kommer vi att satsa på. Sedan hoppas vi

kunna vara en lokal för större sällskap även i fortsättningen, det finns stor efterfrågan på festlokaler i stan.

Är det tänkt att vara öppet veckans alla dagar?

– Vi väntar nog med söndag och måndag men i övrigt vill vi ha öppet så mycket det går, vi får känna av intresset och anpassa oss till vad folk vill.

Om allt går i lås så blir ni den första kvällsöppna restaurangen på Ringön, hur känns det?

– Det känns faktiskt ärofyllt och spännande, vi gillar vår omgivning och tror att Ringön kommer att bli en kul plats att vara på, då behövs det ställen som man kan hänga på.

Då säger vi grattis och lycka till från Ö-Posten som härmed bokar bord till premiärkvällen.

Ny konstscen på ön.

En (till?) temperamentsfull (då och då) scen slår upp dörrarna på Ringön. **Cavemanchoppers succé med en konstutställning under Ö-Festen återkommer. Från och med december kör de en utställning i månaden. Ambitionen är att konstnärer ska kunna sälja sina verk direkt på plats.**

Tio konstnärer vid första tillfället, därefter fem. Inget urval utan först till kvarn. Du bokar din egen plats. Första tillfället äger rum 7–9 december. Fredag, 12.00–22.00, lördag–söndag, 12.00–18.00. Mer info på [@cavemanchoppers](https://twitter.com/cavemanchoppers)

Konsthallen, på Järnmalmsgatan 5, hyr ut lokaler för konferens, workshops, julbord och andra event – för upp till 100 personer. Projektor, wi-fi och tillgång till catering finns. Mejla till info@icia.se

Psst! Konsthallen har nya öppettider, torsdag–fredag, 15.00–19.00, lördag–söndag, 12.00–16.00.

SÅ TAR DU DIG TILL RINGÖN MED BIL.

Som en del av er märkt är det inte längre möjligt att ta sig upp på Göta Älvbron från Operan med bil. Ö-Posten frågade Trafikkontoret vad tanken är och fick följande svar.

När vi tog bort det så kallade Örat, vilket var påfarten upp på bron, försvann också vägbanan. Detta var nödvändigt för byggnationen av Hisingnsbron. Vi har valt att inte skylta mot Drottningtorget då det skulle innebära ännu mer trafik i ett redan hårt trafikerat område. Vill man ta sig till Ringön ska man köra vidare mot Tingstadstunneln och sen antingen köra via Salsmästaregatan till Ringön eller Lundbyleden till Backamotet – och via Hjalmar Brantingsgatan in på Ringön. Det finns inga planer på att öppna den stängda vägen, det går fortfarande att köra upp på bron från Drottningtorget. Man får nog räkna med en del förändringar i trafiken fram tills bron är färdig."

Fredag = mexikansk husmanskost

Glöm din vanliga texmexiga fredagstaco – La Fonda Mexicana har öppnat mexikansk lunchrestaurang. Öppet fredagar 11.00–14.00 och för catering lite då och då. Vi ställde några snabba frågor till Ana Gema som ligger bakom restaurangen.

SÅ ROLIGT, VÄLKOMNA HIT!

– Ja, tack det är jättekul!

VARFÖR RINGÖN UNDRAR VI SÅ KLART?

– Ringön är en superspännande stadsdel där det händer mycket! Det är härlig dynamik med alla små verkstäder och ateljéer, och en skön blandning av vitt skilda verksamheter. Ett perfekt ställe att testa idéer på. Jag har även varit med i Container Kitchen på Ringön och på Ö-Festen så det kändes väldigt rätt.

VAD SERVERAR NI FÖR MAT?

– Mexikansk husmanskost som vi lagar från grunden. Många recept kommer från min mormor och sedan har vi utvecklat dem varsamt för att få dem att funka med svenska råvaror.

OM MAN VILL ÄTA MIDDAG HOS ER ELLER BLIR SUGEN PÅ EN TISDAG VAD GÖR MAN DÅ?!

– Det fixar vi! Vi jobbar med catering i hela Göteborg och kan även leverera utanför stan.

La Fonda Mexicana hittar du på Stålvärksgatan 2. För att reservera bord mejla: anagema.tolentino@gmail.com

Om man fick drömma lite så skulle det inte sitta fel med en hållplats inne på själva Ringön, nu när det ändå går vagnar hela vägen fram, det hade underlättat tillgängligheten enormt. /Saltet

ALLT DU BEHÖVER VETA OM NYA SPÄRVAGNSDEPÅN

Arbetet med spårvagnsdepån på Ringön fortsätter och går snart in i nästa fas. Arbetet delas in i etapper och Ö-Posten har tagit reda på vad som händer när.

ETAPP 1

Har pågått sedan 2017 – och ska stå klar under hösten 2019.

I enkla drag handlar etapp 1 om nya spår och en koppling till befintliga spår, så att Hisingen ska kunna hantera spårvagnstrafik även om det uppstår problem med Göta Älvbron.

Trafik till och från Ringön kan fortsatt påverkas i perioder. Arbetet med koppling av spår påbörjades 23 oktober. För att kunna hålla två körfält öppna på Hjalmar Brantingsgatan flyttar man cykelbanan något, detta arbete pågår till mitten av december och kan påverka trafiken ut från Ringön.

Hållplatsen Frihamnen kommer att vara indragen ett antal tillfällen 2–12 november.

ETAPP 2

Tar vid hösten 2019 när etapp 1 avslutas.

Etapp 2 kommer att påverka Ringön mer och består av nybyggen i norra delen av Ringön – där en del fastigheter har lösts in och kommer rivas. Räkna med en del byggtrafik på Ringön.

Under denna period kommer man att skapa en ny gata, som kommer gå parallellt med vagnhallen och binda ihop Smidesgatan med Kolgruvegatan.

Ansvar för spårvagnsdepån kommer inför etapp 2 att övergå till Västra Götalandsregionen. Tills dess, följ utvecklingen på goteborg.se/vagnhallringen och på vasttrafik.se.

Ett palats flyttar in

TEXT: Caroline Widenheim FOTO: Magnus Axelsson

Reklambyrå, galleri, restaurang eller filmstudio? Det kreativa kollektivet **Hey, it's Enrico Pallazzo** har fått många etiketter under sina tio år på Sockerbruket i Klippan. Nu flyttar de hela cirkusen till Ringön.

De har inget eget hus än, men väl inspirationsbilder, planer på podcaststudio och förhoppningar om en fasad som klängväxter kan ringla uppför. Tills vidare har Fredrik Ganslandt och Hey, it's Enrico Pallazzo flyttat till en tillfällig lokal på Stenkolsgatan.

Några i kollektivet droppar av under byggtiden. Av de tjugo personer som delat lokalen i Sockerbruket följer runt tio med till andra sidan älven, till en början.

– Några är för kära i Majorna för att någonsin kunna tänka sig att pendla till Ringön, men vi räknar med att vara mellan tjugo och trettio personer när huset väl är klart, säger Fredrik Ganslandt.

Han startade Hey, it's Enrico Pallazzo efter tjugo år på olika reklambyråer, för att ruska om en bransch som stelnat i sina former.

– För mig var det pinsamt att en unge med en camcorder och femtio spänn kunde få mer träffar på Youtube än vi på byråerna. Jag tyckte att branschen borde skämmas för det, jag hade hellre haft den ungen anställd än mig själv. Han är uppenbarligen mer kreativ.

Fredrik Ganslandt

“Jag hade hellre haft den ungen anställd än mig själv. Han är uppenbarligen mer kreativ.”

Sagt och gjort. Fredrik Ganslandt började samla kreativa människor under ett tak – filmare, regissörer, kreatörer – personer som inte satt och väntade på kunder, utan skapade något eget.

– Om ingen kommer och beställer en film så gör vi en egen film. Vill någon sedan köpa det vi gjort är det till salu.

Att kollektivet nu hamnar på Ringön beror på flera saker. Dels tycker de att klimatet på Sockerbruket börjar bli mindre tillåtande, dels börjar det bli dags för något nytt. Fredrik Ganslandt var med i den Ringögrupp som spånade om stadsdelens framtid för fyra år sedan. Redan då lekte han och Pallazzovännerna med tanken om en filial på Hisingen, men inte en regelrätt flytt. Saltet frågade ibland om de inte skulle komma över till andra sidan älven, och till slut var tiden rätt.

– Jag tror inte att det kan hända något nytt och spännande i det etablerade, det händer i utkanten, säger Fredrik Ganslandt. Det här är en framåtrörelse för oss.

När det nya huset står klart siktar Pallazzo på att ha öppna dörrar och bjuda in till så många publika evenemang de kan. Att folk skulle ha svårt att hitta till deras nya adress oroar dem inte.

– Det var det enda vi hörde när vi flyttade till Sockerbruket för tio år sedan, nu är det ingen som säger det längre, säger Fredrik Ganslandt. Man kan säga så här: vi tänker inte vänta på att kommunen startar en båtlinje. Behöver vi en båt så skaffar vi en båt. 🚤

Psst! Du hittar fler nya hyresgäster på sidan 10.

Hey it's Enrico Pallazzo

HIEP har funnits sedan 2009 och kallar sig en idé- och konceptfirma med det konstiga som specialitet.

Har som reklamkamare bland annat tagit fram den uppmärksammade CP-ölen i samarbete med assistansbolaget Göteborgskooperativet för Independent Living. Under Pallazzots paraply skapas också musik, mat, podcasts, fester och mycket annat.

Kollektivet huserar i en tillfällig lokal på Stenkolsgatan 1, men kommer att flytta in i ett nybyggt hus vid älvkanten någon gång under 2019.

Liten satsar stort.

TEXT: Hanna Rasmuson FOTO: Emelie Asplund

Vid sidan av alla stora byggprojekt pågår även de små. Som liten aktör har man mindre budget men desto mer svängrum. Snart får det nya huset vid Ringö hamn sällskap av två till.

Ett skelett av stål skjuter upp mot en jämnrå himmel. Det ser nästan ut som en konstinstallation, men är ramen för vad som ska bli ett trevåningshus. Jimmy Åkerström står bredvid kollegan Markus Nyström och pekar över det regnvåta betonggolvet.

– Här kommer vi att bygga sex musikstudios, på våning två ska en firma som heter Ljudbyrån sitta och på våning tre ett företag som jobbar med laddteknik för bilar.

Det är några veckor kvar tills de går igång med byggandet på riktigt. En stålgrå byggnad står redan klar, men ytterligare två ska till. Längre ner mot vattnet har 150 pålar nyligen slagits 40 meter ner i marken för att skapa en stabil husgrund. Sammanlagt blir det nästan 2000 nya kvadratmeter. Trots den stora satsningen siktar de på att kunna hyra ut sina lokaler till en relativt låg hyra, hyresgästerna kommer att betala cirka 1 100–1 500 kronor per kvadratmeter. Jimmy menar att det är möjligt på grund av att de är en så liten aktör.

– Vi sköter all projektutveckling och har inga anställda. Det går att göra mindre projekt utan att det blir vansinnigt dyrt – även om det säkert är mycket pengar. När jag får ångest över att det kostar för mycket brukar jag titta över älven där de bygger Regionens hus, som säkert kostar tio gånger mer än våra hus per kvadratmeter.

Jimmy och Markus har båda sina rötter i

byggindustrin, Jimmy som energiexpert och Markus som fastighetstekniker. De flyttade till Ringön 2004 för att meka med bilar, sedan dess har de varit fastighetsägare till en rad olika byggnader här. Tills nu har det varit ett sidoprojekt till andra jobb, men sedan en tid tillbaka jobbar Jimmy heltid med byggprojektet.

Fördelen med att vara en mindre firma är att det går smidigt att ta beslut, det finns ingen stor organisation som måste tröska allt. De nya hyresgästerna har kunnat vara med och utforma lokalerna, något som resulterat i att sammanslutningen Hey, it's Enrico Pallazzo kommer få ett kyrktak.

– Det har ju urartat lite ibland, säger Jimmy och Markus fortsätter:

– Men det är det som är speciellt med det vi gör, att vi har haft samtal med våra hyresgäster i ett väldigt tidigt skede och kunnat anpassa byggandet exakt efter vad de vill ha.

Trots att de båda satsar helhjärtat på det här tror de inte att de kommer få vara kvar när tomträtsavtalet går ut 2045.

– Min profetia är att Skanska, Peab, NCC och Serneke tar över stafettpippen. Tittar man på Lindholmen och Eriksberg finns det inte ett enda litet företag som har byggt där, det är bara stora byggprojekt som endast jättarna kan finansiera. Men jag är 71 år 2045 så då är det väl dags att gå i pension, säger Jimmy och ler. ●

Twostream AB

... heter det fastighetsföretag Jimmy och Markus har på Ringön.

De nybyggda fastigheterna kommer att vara energisparande hus och täckas av murgröna. De kommer att bindas samman av en gemensam terrass med scen och utsikt över hamnen.

Alliance, Cloudcharge, Strawbees, Ljudbyrån, Hey, it's Enrico Pallazzo och producenter Jonas Quant och Jonas Rathsmann är hyresgäster som sitter eller flyttar in i Twostreams nya lokaler.

Ö-festen — #9

Utgåva 3/2018

Foto: Marie Ullmer

Ö-FESTEN – TACK ALLA!

Det blev sol i år igen. Och nog den finaste Ö-Festen hittills. Lite drygt 50 verksamheter fixade och donade med förberedelserna – och det är på sätt och vis det viktigaste, att vi på ön lär känna varandra. Sen blir man förstads både glad och stolt när det dyker upp 15 000 gäster på kalaset.

I år vek festen för första gången runt hörnet ner på Stålvärksgatan mot hamnen och Anitas hus. Där hade Krax ordnat Swap Meet och Ana serverade mexikansk husmanskost till en kö som aldrig ville ta slut. På Manufakturatan hittade man öppna garage, konstutställning och Backateatern i Vegas bryggeri.

En lång, lång dag. När klockan blev åtta var det fint att sjunka ner i en fåtölj på Bio Roys Ö-Bio, öppna en popcornpåse, djupandas och släppa taget.

Vi kör igen nästa år. Säklart. Roliga idéer mottages från och med nu! ●

Foto: Salliet

NYA PÅ ÖN

RINGÖN HAR FÅTT TILLÖKNING! IGEN! Ö-POSTEN VILLE SÅKLART VETA MER OCH PASSADE PÅ ATT STÄLLA NÅGRA FRÅGOR TILL DE NYINFLYTTADE.

Benedikte Esperi

Benedikte flyttade in på Ringön i samband med Ö-Festen, i ett "inflyttningsfestperformance". Hon håller till i Anitas gamla saltlager på Stålverksgatan 2 och är dansare och koreograf. I dag arbetar hon som konstnär – med performancekonst, konstillationer och gästföreläsningar.

VARFÖR RINGÖN BENEDIKTE?

– Hahaha, det enkla svaret är väl kärlek vid första ögonkastet! Jag kände mig väldigt välkommen här. Jag har inget behov av att arbeta i en miljö där alla andra är konstnärer, jag söker något annat. Närheten till vattnet och utsikten mot staden, på lagom avstånd. En plats med mångfald av människor, intressen och aktiviteter. Ett separatistiskt rum bortom kommersiell hets, tävlan och brus. Jag blir lugn här och det är en viktig faktor för att kunna arbeta.

"Jag vill kunna vara kvar länge och bygga långsamt."

VAD HOPPAS DU PÅ MED ÖN?

– Att den får behålla sitt tempo. Vara för och med oss som vill skapa en känsla av självständighet och tillhörighet. Jag är inte mot utveckling men verksamma på plats ska ha möjlighet att påverka innehållet och utformningen. Jag vill kunna vara kvar länge och bygga långsamt.

VAD VILL DU GÖRA HÄR?

– Just nu är studion en skrivarstuga men snart ska det målas och läggas in en dansmatta för mitt koreografiska arbete och sen får vi se. Jag får helt enkelt citera Virginia Woolf: "A woman must have money and a room of her own if she is to write fiction."

Du hittar Benedikte på benedikteesperi.com och på Instagram som [@benedikteesperi](https://www.instagram.com/benedikteesperi)

Foto: Saltek

ROPE ACCESS

Nyinflyttade industriklättrarna Rope Access jobbar på höga höjder och svåråtkomliga platser – och tar sig dit med rep. Vi bad Martin Peoples från företaget berätta mer.

VILKA ÄR ROPE ACCESS?

– Vi är ett företag som använder rep för underhåll och inspektion av svåråtkomliga ställen. Vi arbetar till exempel med tung industri och Göteborgs hamn. Och så är vi mycket ute på broar som Tjörnbron, Höga Kusten och Öresundsbron – alltid på höga höjder.

HUR KOM DU PÅ ATT DU VILLE JOBBA MED INDUSTRIELLT REPARBETE?

– Jag är civilingenjör och tycker om att klättra, den kombinationen ledde mig in på detta. Men jag gillar broar mer än master och vindkraft, broar är finare.

VILKEN ÄR DIN FAVORITBRO?

– Forth Bridge i Skottland. Titta på en bild så kommer du förstå, den har en så tung, jämn och stor konstruktion.

HUR HAMNADE NI PÅ RINGÖN?

– Vi letade efter en industrilokal med en viss takhöjd, eftersom vi behöver ha träningslokaler för att utbilda ny personal och andra bolag. Förra året utbildade vi Carina Berg! När vi var med i hennes tv-program, Världens tuffaste jobb. Ringön är ett jättespännande område, jag gillar musik och kultur. Det blir kul att se vad som händer här framöver.

Läs mer om höga höjder på ropeaccess.se

Stål & Hyr

Stål & Hyr har en ny depå på Ringön, Ö-Posten ringde upp chefen Lars-Erik Kindström för att ta reda på mer.

HEJ LARS-ERIK, VAD ÄR STÅL & HYR FÖR ETT FÖRETAG?

– Företaget har sina rötter i Halland men finns numera från Malmö i söder till Stockholm i norr. Vi har finska ägare så det finns en tydlig nordisk koppling också. Vi hyr ut maskiner till byggsvängen.

VARFÖR VALDE NI ATT ETABLERA ER PÅ RINGÖN?

– Det är ett av de mest centrala industriområdena i Göteborg, framför allt om man tänker på Hisingen och centrum, men på sikt kommer tillgängligheten österut mot Partillehålet att underlätta rejält när Marieholmsförbindelsen är klar.

HUR HAR DEN FÖRSTA TIDEN PÅ RINGÖN VARIT?

– Oerhört bra får jag nog säga, visst finns det konkurrens i närområdet men det händer ju som vi alla vet rätt mycket på Hisingen och i centrala stan, så det gäller att visa upp sig och sätta sig själv på kartan. Vi fokuserar på att jobba med företag på Hisingen men även lokalt på Ringön.

NI VAR MED OCH SPRED GLÄDJE PÅ Ö-FESTEN I ÅR, HUR UPPLIVDE NI FESTEN?

– Det är både roligt och viktigt att vara en del av det område man finns i, det är kul att bygga gemenskap med sina grannar. Det är också ett bra tillfälle att marknadsföra sig på. Alla dessa hundratals ungar som fick åka lift och ta emot en keps med företagets logga.

VILKA UTMANINGAR SER DU FRAMÖVER?

– Det är utan tvekan möjligheten att nå Ringön, framför allt norrifrån. Sedan hoppas man att den nya bron skall fungera bra för nyttotrafik, man vill ju inte bli instängd. Helt enkelt att Ringön kan fortsätta att vara ett fungerande industriområde som är möjligt att nå med bil för oss och våra kunder.

Läs mer på stalhyrmaskiner.se

Foto: Saltek

Ringön till kaffet.

Det har gått ungefär tre år sedan Saltet flyttade in på Ringön. Ö-Posten bjöd in **Siv Carlsson** från Claessons Trätjärna, **Mats Gotenius** från Gotenius Varv och **Anna Bloch** från konsthallen till det gamla saltlagret för att prata om krockade bilar och Ringöns framtid.

TEXT: Hanna Rasmuson FOTO: Emelie Asplund

Mats Gotenius tror på en uppräschning av lokaler på Ringön men är skeptisk till för mycket kvällsaktiviteter i området.

Den som har vistats på Ringön de senaste åren har troligtvis märkt någon form av förändring. En ny rondell, en bro som byggs, en spårvarvsdepå som bankas fram och en hel del köbildning. Andra företag än däck, plåt och båt flyttar in och här och var promenerar folk med en dator under armen.

Göteborgs Stad har en vision om att Ringön ska utvecklas successivt i sin egen takt, att bygga ut området långsamt och organiskt för att behålla Ringöns karaktär.

Många andades ut förra året när staden förlängde deras tomträtter till 2045, men vad som finns i andra änden på den där förändringen är ännu inte bestämt.

Mats: Då tar vi lite kaffe, ska jag hålla upp till dig? Vill du ha vatten ... jag menar mjölk?

Siv: Jag tar en halv kopp det blir bra. Det är inte en massa regn i dag men det är grått.

Anna: Nä, men bara att det är grått är jobbigt nog, att det inte blir mer än grått.

Den inbjudna kafferepstrion består av en gammal, en halvgammal och en helt ny i Ringön-år mått. Mats Gotenius är i princip uppvuxen på Ringön och satte sin fot här första gången som liten parvel ett drygt decennium efter att pappan flyttat hit med Gotenius Varv 1950. Siv Carlsson kom hit för 18 år sedan när Claessons Trätjärna behövde nya lokaler och Anna Bloch förra året för att arbeta med Järnhallen.

“När vi flyttade hit var det skummare tycker jag, och Ringön hade lite dåligt rykte.”

Siv Carlsson, Claessons Trätjärna

Vad känner ni när ni tittar på Ringön i dag?

Mats: Ringön har som jag minns det alltid varit bråkigt och halvskumt på sina ställen, och det fortsätter det lite grann att vara. Många fastigheter har en gång i tiden uppförts för specialändamål och står tomma i dag. Men jag tror att Saltets arbete har fått intresset för Ringön att stiga, förhoppningsvis kan de tomma lokalerna få seriösa hyresgäster och intäkter till att fräschas upp.

Siv: När vi flyttade hit var det skummare tycker jag, och Ringön hade lite dåligt rykte. De senaste åren har det snyggats upp, man har röjt upp Ringögatan och det står inte längre krockade stulna bilar på Järnmalmgatan efter helgen. Dessutom har konsthallen och fasadmålningarna dragit en ny publik till Ringön, det är roligt.

Mats: Jag tycker tvärtom, jag tycker att om vi ska snygga upp Ringön så ger väggmålningar istället känslan av slum. Jag har väldigt svårt för det, man går i gaturummet och tvingas titta på det. Är jag intresserad av konst går jag till en konsthall.

Anna: Jag kan tycka att det är just det som är intressant med offentlig konst, att den går utanför konsthallen. Sen behöver inte offentlig konst vara just muralmålningar, och jag har heller inte varit inblandad i de som finns på Ringön. Men jag är helt övertygad om att jag skulle kunna ge dig exempel på offentlig konst som du skulle känna annat inför.

Vad tycker ni om visionen för Ringön och utvecklingen på ön i stort?

Mats: Det är trevligt att det kommer in nya verksamheter, som att vi har fått en fiskaffär på Ringögatan. Men jag är inte så förtjust i att det

ska vara någon form av nöjesområde i kombination med industriområde. Man pratar om att det blir tomt här efter ett visst klockslag och att det ska vara folk här dygnet runt, men i ett industriområde arbetar man ju på dagen. Jag tycker inte om utvecklingen med svartklubbar och skadegörelse, att det är en massa påverkade människor här nattetid.

Siv: Jag blev väldigt nöjd när tomträtterna förlängdes, det säkrar strukturen som finns här med många små fastighetsägare. Jag tycker inte att det känns som att någon driver att det ska bli ett nöjesområde, det är kul när jag går hem och något litet band drar igång och repar. Jag är mer orolig för att det ska bli för fint, som i de nya områdena vid Eriksberg. Det nya måste ju tåla verksamheterna runt omkring.

Mats: Ja, det får inte bli några kontorskomplex. Men det är viktigt att fastigheterna fylls av seriösa verksamheter så att de underhålls, annars är risken att de sen jämnas med marken och att det byggs glashus, då kommer vi inte att kunna vara kvar.

Anna: Jag tycker att det är intressant att Saltet både bromsar och driver gentrifiering. Att det görs medvetna avvägningar. Jag bodde i Shoreditch i London, ett område som till viss del liknade Ringön, det ligger nära finanskvartieren och var väldigt rätt på den tiden. Jag var en av alla glada designstudenter som flyttade dit. Där var utvecklingen helt icke-reglerad och många boende trängdes så småningom bort. Ett motsvarande exempel är Köttbyn i Köpenhamn där utvecklingen bara kommer ovanifrån, utifrån de perspektiven är det ett väldigt intressant arbete Saltet gör.

Siv Carlsson

Driver Claessons Trätjärna på Järnmalmgatan 5.
Dit kan du vända dig för byggnadsvård, restaurering, skutvård och marina produkter.

Mats Gotenius

VD av Gotenius Varv på Manufakturvägen 3. Göteborgs enda kvarvarande varv och numera ett reparationsvarv med kusttonnage och special- och museala fartyg som några av sina specialiteter.

Anna Bloch

Driver tillsammans med Anna van der Vliet Ringöns nya konsthall på Järnmalmgatan 5 – ICIA:s Konsthall.
Konsthallen öppnade i september och är tänkt att fungera som en bas för utställningar, program, ateljéer och som gemensam verkstad. ICIA kommer också arbeta med konstprojekt i det offentliga rummet på Ringön.

Vad gillar ni med Ringön?

Anna: Jag tycker om att Ringön är ett producerande community. Jag driver konstverksamheten ICIA tillsammans med Anna van der Vliet, där vi producerar en massa saker. Vi har som föresats att om vi kan hitta det vi behöver på Ringön ska vi välja det. När konsthallen öppnade i september gjorde vi skyltar och tryck här.

Siv: Jag gillar de små parkerna framför hamnbassängerna och allén på Järnmalmsgatan. När vi flyttade hit stannade många lastbilschauffisar i allén och åt sin lunch och såg ut över vattnet. Det är centralt, många små fastigheter, grönt och vatten, element som gör Ringön till en speciell plats. Det finns ju många industriområden men det är inte lika många som tycker att Högsbo är intressant.

Mats: Ringön är ju mitt liv och min uppväxt, jag kom hit första gången som någon månad gammal så för mig är platsen en självklarhet.

Om ni får drömma, hur blir det på Ringön i framtiden?

Anna: Jag hoppas att de delar som gör det till ett mini-industrisamhälle får vara kvar. Att det bara är att gå ner till Claessons Trätjärna om man behöver något. Jag hoppas verkligen att man kommer kunna ta sig hit sjövägen, det vore otroligt fint. Och så hade det varit trevligt med lite restauranger. Det behöver inte vara någon nattklubb, men en servering där man kan ta ett glas vin, det tror jag hade tillfört mycket.

Mats: Jag instämmer i det att jag hoppas att Ringöns struktur bevaras, med mångfalden av företag som kan göra allt möjligt. Vissa delar behöver snyggas upp, men det ska göras försiktigt. Man ska bevara småskaligheten och samtidigt få hit nya verksamheter, men det får inte bli stora glashus och komplex. Från varvets sida är jag heller inte så glad över att det ligger

husbåtar lite varstans vid pontonbryggor. Jag ser det som en plikt att förvalta det gamla Göteborg, eftersom vi är det enda kvarvarande varvet. Det finns en liten oro för att utvecklingen går dithän att vi inte kan vara kvar.

Siv: Jag håller med er båda. Jag tror att man ska undvika alla former av boende i det här området, då blir det problem för verksamheterna. Men jag tycker att det är roligt med nya inslag, som Kiosken till exempel. Även om han aldrig är där när jag kommer på morgonen och tänker att det skulle vara gott med en latte.

Anna: Gud så roligt, du får lära dig rytmen. Jag har ett litet hus på Hisingen där det går en lantortsbusslinje som är lite temperamentsfull, ibland kommer den, ibland inte. Ringön är lite samma stil, man säger liksom tack när buss 47 stannar. ●

“Jag hoppas verkligen att man kommer kunna ta sig hit sjövägen, det vore otroligt fint.”

Anna Bloch

ANNONS

Ringöns Gröna

Ringöns Gröna, den grönskande oasen på Järnmalmsgatan, letar efter partners för att klara sig över vintern.

Vill ert företag sponsra en odlingslåda för 1 500 kr/år och få chans att synas med ert namn på lådan? Vill ni prenumerera på en bukett blommor för 250 kr/vecka eller bli fadder till en bikupa? Hör av er till info@ringonsgrona.se

Lysande utsikter för bygglov.

Nu öppnar staden upp för fler att verka på ön.

TEXT: Hanna Rasmuson FOTO: Emelie Asplund

Ö-posten — #9

Ringöns detaljplan har beteckningen industri. Det innebär att de bygglov som söks och inte stämmer överens med den beskrivningen får avslag. En lunchservering kan till exempel få ett okej, medan en kvällsservering får nej. Enligt en ny tolkning från Stadsbyggnadskontoret förändras nu detta.

– Kommunen har valt att se Ringön som en testarena där olika verksamheter kan prövas innan nya planer tas fram. Då går det att söka tidsbegränsade bygglov även för verksamheter som inte klassas som industri, säger Pia Hermansson, bygglovchef på Stadsbyggnadskontoret.

Tidsbegränsade bygglov är vanligt. Många restauranger runt om i stan söker varje år tidsbegränsat lov för sina uteserveringar. Kruxet ligger i att man måste kunna redogöra för vad som gör behovet tillfälligt. Det är inte så svårt att förklara vad det tillfälliga behovet för en uteservering är – men för någon som vill öppna en krog på Ringön har det hittills varit svårare.

– Nu behöver man inte förklara vad det tidsbegränsade behovet är, eftersom Ringön ses som en testarena. Vi anser att vi kan göra den tolkningen, då det inte är bestämt vad som kommer hända på Ringön i framtiden, men det är inte ett överprövat beslut och det finns ingen rättspraxis, säger Pia Hermansson.

I övrigt kommer ansökningar om tidsbegränsade bygglov för Ringön att behandlas precis som vanligt. Denna typ av lov omprövas vart femte eller vart tionde år och kan ges i högst 15 år. Inga stora investeringar får göras och verksamheten får inte ligga i närheten av verksamheter som riskerar att påverka eller påverkas negativt av det tidsbegränsade bygglovet.

– Exempelvis kommer vi inte att säga ja till någon förskola, skola eller några boende. Men alla typer av verksamheter kan söka, säger Pia Hermansson.

Som initiativtagare till försöket med tidsbegränsade bygglov är Saltet, och Johan "Red Top" Larsson välkomnar kommunens ställning. Han menar att man nu skapat förutsättningar för fler att bedriva legal verksamhet på Ringön.

– I dag ligger det inne en ansökan om att få lov att öppna en restaurangverksamhet i ett före detta lager, men det kan lika gärna vara ett gym eller en konsthall, säger han.

Saltet har länge velat se en lösning för exempelvis en restaurang att ha kvällsöppet. Att göra ändringar i den faktiska detaljplanen är en lång och komplicerad process och Johan Larsson menar att det finns stora fördelar med att det handlar om just tidsbegränsade lov.

– Det temporära skyddar den verksamhet som detaljplanen förutsätter. Om du vill öppna en restaurang på Ringön måste du begripa att det är på Ringön. ●

“Det temporära skyddar den verksamhet som detaljplanen förutsätter.”

Pia Hermansson, bygglovchef

Om tidsbegränsat bygglov

- Detaljplanen för ett område visar hur marken får användas och ger ramarna för prövning av bygglov.
- Ett tidsbegränsat lov kan sökas om åtgärden är tillfällig och permanent lov inte kan ges på grund av att förslaget inte överensstämmer med planbestämmelserna.
- Åtgärden ska ha en tillfällig karaktär och ska vara lämplig för platsen. Den ska också motsvara kraven på trafiksäkerhet och allmänheten ska inte utsättas för fara eller onödiga besvär.

På goteborg.se eller Stadsbyggnadskontorets kundservice kan du få vägledning och mer information om bygglov.

1
Vad betyder Ringön för dig?

Ann Catrine Fogelström, Liberalerna
2:e vice ordförande, Byggnadsnämnden

– Ringön är en spännande del av staden och har stor potential att bli ett centralt beläget område med olika verksamheter, ofta småskaliga. Någon personlig relation till Ringön har jag inte, och mina besök har inte varit så många på senare år.

Karolina Mildgrim, Kristdemokraterna
ombudsman, Kristdemokraterna

– Ringön är en speciell plats för mig, det var där jag hade min skolbal på gymnasiet och under många år var jag faktiskt där dagligen för att besöka några av områdets många verksamheter. Det är en fantastisk plats med många kontraster och utvecklingsmöjligheter.

Axel Josefson, Moderaterna
ledamot, Byggnadsnämnden

– För mig är Ringön en dynamisk stadsdel som innehåller många spännande verksamheter.

Björn Tidland, Sverigedemokraterna
ledamot, Kommunfullmäktige

– Eftersom jag bott i Bräcke på Hisingen i 18 år har jag utvecklat ett personligt förhållande till Ringön. Där har jag handlat bilreservdelar, hemelektronik och arbetskläder, men även besökt Blå Stjärnan och gatukontoret. En gång köpte jag en begagnad bil på Ringön. Olika verkstäder har tagit hand om mina gamla bilar som varit i behov av reparation. Ringön har en speciell karaktär. Slitna inboddade lokaler och trevlig personal. Långt från det välpolerade köpcentret på andra sidan bron. Här jobbar folk som kan någonting, hit åker man för att få saker gjorda.

Emmylj Bönfors, Centerpartiet
ledamot Kommunfullmäktige, ordförande Centerpartiet Göteborg

– Ringön innehåller lite av varje av det som gör Göteborg till en så häftig stad. En tillåtande stadsdel med plats för spännande småföretag, charmig ruffighet och vattennära läge. Jag tror att satsningar som Ö-Festen gjort att fler än jag fått upp ögonen för denna tidigare något bortglömda stadsdel.

Vad händer med

Ö-Posten har frågat politikerna

2
Staden har en vision som innebär att Ringön ska förändras långsamt, i sin egen takt. Hur ser ni på den visionen?

– Det finns ett starkt intresse från fastighetsägarna och de olika verksamhetsutövarna som staden behöver ta tillvara, processen bör ske underifrån. Till stora delar är visionen bra men arbetet behöver skyndas på och intressenterna bör få större delaktighet i arbetet.

– På Ringön finns hundratals företag, som mestadels är små och medelstora. Det är förstas mycket viktigt att dessa har möjlighet att finnas kvar. Samtidigt kan området utvecklas mycket mer, och många fler få plats. Vi tror att denna utveckling måste komma underifrån, och ser positivt på att området utvecklas i sin egen takt, efter de förutsättningar som verksamheter har där. Staden måste möjliggöra denna utveckling.

– Staden behöver snabba på förändringen eftersom många upplever att det går för långsamt. Samtidigt måste vi kunna bevara den dynamiska miljön som finns där i dag.

– Staden växer. Snart har Ringön en ny bro på ena sidan och Marieholmstunneln på den andra. Vad ska då hända med Ringön? Det behövs nya bostäder hörs från alla håll. Då är det lätt att glömma företagen, stadens motor. Alla företag har inte glänsande kontor, imponerande fasader och inglasade innergårdar. Det finns småföretagare, det lilla folket som har en dröm de försöker förverkliga genom sina företag. Det måste finnas en plats för dessa entreprenörer. Att starta nytt eller driva mindre företag får inte motarbetas genom att rycka bort möjligheterna till centrala lokaler till rimlig hyra. Någonstans måste det finnas en fristad för småföretagen. Ringön är en sådan plats.

– Jag delar visionen att förändringar av Ringön behöver ske organiskt och i samverkan med de aktörer som finns på plats i dag. Ringön ska utvecklas, men det är viktigt att vi också bevarar den småskalighet som finns tack vare Ringöns näringsidkare, kulturskapare och övriga aktörer.

3
Hur tror ni att Ringöns framtid ser ut på lite längre sikt?

– Inom en inte alltför lång framtid bör Ringön ha utvecklats enligt visionen. Läget utmed älven öppnar upp för många möjligheter att bli en attraktiv del av staden med ett dynamiskt och oväntat innehåll.

– Det är viktigt att Ringön är en integrerad och lättillgänglig del av staden. Kollektivtrafikförbindelserna måste bli fler. På sikt finns det fler verksamheter som bidrar till att stadsdelen lever under en större del av dygnet.

– Jag tror att vi kommer att se en mer levande stadsmiljö med verksamheter.

– När Frihamnen och nya Backaplan är färdiga kommer blickarna riktas mot Ringön. Ska man riva och bygga nya fina kontor eller lyxiga insatslägenheter? Det kommer att finnas röster som hävdar att det är det bästa för staden. Men jag är inte så säker på det. Visst kan delar rustas upp och en del byggnader rivas och ersättas med nya, men att Ringön ska förbli ett industriområde för småföretagare dit göteborgarna kommer när de behöver yrkeshjälp ser jag som en självklarhet.

– Min övertygelse är att Ringöns betydelse för hela Göteborg kommer att öka avsevärt. Den nya Hisingsbron gör att göteborgarna kommer närmare Ringön, dels på grund av den lägre brohöjden och dels för att den hamnar en bit österut i jämförelse med Göta Älvbron. För oss är det viktigt att småskaligheten bevaras samtidigt som barriärerna att besöka området minskar. Visst kan delar rustas upp och en del byggnader rivas och ersättas med nya, men att Ringön integreras på ett naturligt sätt med den nya stadsdelen i Frihamnen. Centerpartiet är starka anhängare av BIDs-områden, vilket är en metod där privat och offentlig sektor samverkar i stadsutveckling inom ett avgränsat område. Vi skulle gärna se att Ringön blir ett BIDs-område.

Ringön i framtiden?

utgåva 3/2018

– Miljöpartiet har varit drivande bakom den visionen och vill att staden blir ännu bättre på att ta tillvara idéer och skapandekraft i fler delar av Göteborg. I Ringön borde kommunen kunna arbeta bättre med att bidra till att visionen nås genom att stöjja de verksamheter som finns och entreprenörer som vill hit.

– Är stolt över att vi som markägare (Fastighetsnämnden) under förra mandatperioden (Ulf Kamne var ordförande) vågade ha historien närvarande och samtidigt blicka framåt och våga förändringar och förbättringar utan att riva bort områdets karaktär. Vi har historiskt i staden använt Plan- och bygglagen och miljölagstiftningen för att stöjja de verksamheter som finns och entreprenörer som vill hit.

– Vi tycker det är en klok hållning. Vi planerar och bebygger nu många andra stora områden i Älvstaden och det är därför strategiskt rätt att avvakta med Ringön och låta den utvecklas i sin egen takt.

– Vänsterpartiet delar den visionen. Ringön har gott om plats för nytt utan att man behöver ta bort det som finns i dag. En blandning av nytt och gammalt brukar också bli mycket bättre än om man river allt som finns och börjar om från noll.

– Jag tycker att de delar som finns i dag med kultur och småföretagande i lokaler som inte kostar massor ska vara kvar. Jag tycker det är bra att gentrifieringshetsen från köpstarka bromsas i de områdena. För ett levande Göteborg behövs de delarna av Ringön.

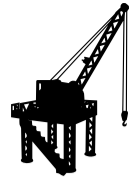
– Jag ser framför mig en positiv dynamisk stadsutveckling trots att området är komplext, inte minst genom den trafiksituation som finns i dag. Jag vill politiskt verka för att staden inte lägger sig i stadsutvecklingen på Ringön mer än vad PBL och annan lagstiftning ålägger oss, detta avses den fysiska planeringen. Blanda nuvarande bebyggelse med ny tilltalande byggnader, gärna inspirerande byggnader från nydanande arkitekter, samhällsplanerare med flera. In med fler funktioner, kollektivtrafik samt tillgängliggör kajerna med sprullande liv och rörelse. Experimentera mera helt enkelt.

– Miljöpartiet ser ett tydligt utrymme för Ringön att fortsätta utveckla sin särart som plats för sjudande kreativitet mitt i centrala Göteborg och att det ska gå att kombinera med höga miljöambitioner och mångfald. Det behöver bli lättare att hitta till Ringön, att cykla eller åka kollektivt dit. Det behöver också bli enklare att hitta lokaler och få fram tillstånd både för nya företag och företag som vill växa.

– På längre sikt så kan det vara rimligt att fortsätta utveckla Ringön som stadsdel och också få in bostäder och andra verksamheter men det är för tidigt att ta ställning till. Det beror också på hur infrastrukturen runt omkring stadsdelen utvecklas framöver.

– Jag hoppas verkligen att vi kan få till bostäder i området. Det är inte helt lätt att kombinera med bullrande och miljöfarliga verksamheter och närheten till trafikleder och järnvägsspår. Men det behövs om vi ska omvandla Ringön från industriområde till stad. Och lyckas vi kan det bli en av Göteborgs mest spännande stadsdelar.

– Jag hoppas att Ringön blir navet för den fria kulturen och nyskapande småföretag.

KRÖNIKA
Ola Nylander tittar närmare
på Ringöns utmaningar.

3 stora utmaningar för Ringön

Ringön har en enorm potential att göra Göteborg bättre som stad. Vattennära läge, en uppsjö av olika verksamheter och en spännande historia. Samtidigt finns några stora utmaningar som måste lösas.

Den första utmaningen består i stadsplanearbetet för Ringön. I dag utvecklas stadsplaner i Göteborg enligt den så kallade Älvstrandsmodellen, vilket innebär att de byggbolag som bygger nya hus i allra högsta grad påverkar processen och besluten. Då denna modell utvecklades under lågkonjunkturen i början av 1980-talet var det en nödvändighet att involvera byggbolagen i planarbetet. Om inte skulle inget ha byggts. I den långa högkonjunktur som varit och nu råder är det tvärtom. Byggbolagen gör bra vinster oavsett planeringsmodell. Det riskabla med Älvstrandsmodellen är att det lätt blir kortsiktiga lösningar. Exempelvis: säger ett byggbolag nej till att bygga lokaler i husens bottenvåningar blir det inga lokaler. Även om stadens stadsbyggnadskontor och medborgarna vill det. **Det är vad som har hänt i Eriksberg, Sannegården och Kvillebäcken. Ambitionerna som fanns om en levande stad blev tvärtom slutna och händelsefattiga gator, utan stadsliv.**

För att Ringön ska bli bra måste staden ta kommandot. Politikerna måste ge Stadsbyggnadskontoret fullt mandat att ta fram en stadsplan. Det allmännas intresse måste sättas först. Aktiva bottenvåningar med butiker, kontor, hantverkare och kaféer är inte en fråga som ett byggbolag ska diskutera, det ska ingå i förutsättningarna. Byggbolagen ska göra det de är bäst på – bygga hus.

I den nya stadsdelen i Vallastaden i Linköping prövades en helt ny stadsplanemodell. Arkitektkontoret Okidoki från Göteborg vann en tävling om en ny stadsplan. Där delades varje kvarter in i mindre tomter och för varje tomt fanns ett tydligt regelverk för våningsantal, bottenvåningar, parkeringar och gårdar. Allt var bestämt från början. Byggbolagen kunde köpa en tomt och omgående börja bygga bostadshus. Det tog bara fem år från att planeringen startade till att nästan hela stadsdelen var klar för inflyttning. Frihamnen i Göteborg har planerats enligt Älvstrandenmodellen i 15 år, och inget är fortfarande påbörjat där.

Den andra utmaningen är att respektera det befintliga, det som gör Ringön unikt. Den frågan handlar om vem som bestämmer över stadens utveckling.

I planeringen av Kvillebäcken fanns inledningsvis en ambition om att spara några av de befintliga husen. Att ta vara på platsens DNA. Men det medverkande konsortiet av byggbolag såg till att allt gammalt revs. Det var enklast, tyckte de. Resultatet är en rätt trist stadsdel, med alltför höga hus intill smala gator, med många

döda bottenvåningar. En stadsdel som likaväl kunde ha byggts i Örebro eller någon annan stad. Göteborgs unika karaktär finns inte kvar.

Det är en stor utmaning att ändra på detta när det kommer till Ringön. Vilka hus ska bevaras? Vilka verksamheter ska finnas kvar? Här krävs en kraftfull kulturutbildning av stadens ansvariga politiker om de ska förstå de här frågorna. Man blir förstås mycket tveksam till kompetensen när unika 1800-talshus i kvarteret Röda Bryggan vid Järntorget har fått rivningslov på helt godtyckliga villkor.

Den tredje utmaningen handlar om vilket värde Göteborg sätter på kulturen. Att satsa på Saltet är en sympatisk handling. Men att samtidigt stänga ned klubbar och låta polisen satsa resurser på att slå till mot dans- och musikscenen i stan är lika fel som inkonsekvent. **Den musik- och klubbscen som under de senare åren utvecklats i Göteborg är rankad etta i Skandinavien.**

Ta ett par miljoner från Göteborg & Co:s budget och ge till de unga och begåvade djs och arrangörer som finns i stan. Nu tvingas de arrangera illegala tillställningar i övergivna bergum, utomhus och i avsidiga belägna industrilokaler. Hela tiden jagade av polisen, helt felaktigt anklagade för att vara del i en droggkultur, när det är kärleken till musiken och de spektakulära arrangemangen som driver dem och har satt Göteborg på dans- och klubbkartan.

Det är väldigt enkelt att göra rätt. När Köttbyn i Köpenhamn för 10 år sedan stod inför samma problematik som Göteborg och Ringön, satsade stadens kulturansvariga på det unga gardet. I princip fick de nycklarna till tomma industrilokaler och mandat att göra vad de ville. Det skapade förutsättningarna för den utveckling som Köttbyn genomgått. Stadsdelen är i dag Köpenhamns självklara centrum för konst, musik, gallerier, klubb- och dansscener. Köttbyn bidrar till Köpenhamns varumärke. Och attraktion. Gör samma sak i Göteborg. Satsa på den unga kulturscenen och bjud in dem till Ringön. Resten kommer bli historia.

Ola Nylander är professor på Chalmers, institutionen för Arkitektur och Samhällsbyggnadsteknik, med ansvar för utbildning inom boende och bostad. Nylander är också initiativtagare och föreståndare för det Centrum för boendets arkitektur som 2017 startades på Chalmers. Nylander disputerade 1998 med avhandlingen *Bostaden som arkitektur* och har sedan dess skrivit ett antal böcker om bostadsarkitektur.

RINGÖNS HISTORIA
FOTO: Emelie Asplund

Från rö till ö.

Ringön har på sätt och vis kvar sin status som egen ö, trots att platsen sedan länge förenats med Hisingen. Ö-Posten ger dig berättelsen om vassen som blev till ö som blev till land.

Ringöns begynnelse fanns bara vass. En promenad här hade blivit en minst sagt blöt historia. Det som vi i dag tryggt kör lastbilar och sätter fötterna på kallades för Tingstadsvassen och var inte någon mark att tala om, utan sankmark, träsk och vass.

Även på 1800-talet låg staden under kraftig expansion och överallt poppade det upp nya företag, verkstäder och mekaniska småvarv som ville få plats vid vattnet. För att skapa mer användbar mark bestämde man sig på 1880-talet för att dränera och påla Tingstadsvassen. Arbetet påbörjades 1883 och 1898 betraktades det som slutfört. Ringön var fött, och precis som namnet berättade hade man skapat en ö. Runt den flöt nu Ringkanalen, som sträckte sig från Frihamnen, kopplades samman med Kvillebäckskanalen och gick i en båge österut till Göta Älv. Vid den här tiden var det järnväg eller sjöfart som gällde om man ville transportera saker, och genom att skapa en ö hade man också frigjort mängder med ny kajyta för företagen på Ringön. Bra kommunikationer gav platsen möjlighet att växa och locka till sig ännu fler verksamheter.

Snart dök också stadens första flygfält upp på den nya ön. Det skulle visserligen bli en snabb visit, men i flygets barndom strax före 1920 kunde man landa på vad som var Tingstadsvassens

flygfält – ett torrlagt öppet fält, som dög fint för dåtidens ganska lätta träflygplan. Efter några år togs Torslanda flyghamn i bruk och Ringöns bidrag till den göteborgska flyghistorien blev kort och delvis bortglömt.

I början av 1900-talet fram till 1930 fick staden ett nytt fokus. Ringön var färdigt och nu ville man gräva upp Lundbyhamnen och torrlägga den del som i dag är Frihamnen. Ännu fanns ingen Göta Älvbro som skapade en konstgjord barriär mot Frihamnen, och denna del betraktades ännu som en del av Ringön, detta förändrades dock när Göta Älvbron invigdes år 1939. Plötsligt blev det mer naturligt att prata om Ringön som ett område och Frihamnen som ett annat. Göta Älvbron blev också första steget mot Ringkanalens försvinnande, när man blev tvungen att fylla igen en del av kanalen för att bron skulle ha någon mark att landa på.

Så småningom förändrades också stadens behov, man ville i allt större utsträckning transportera varor på vägar istället för på vatten. 1958 bestämde man sig slutligen för att lägga igen hela kanalen. Vips, så var Ringön inte längre en ö. Även om namnet finns kvar och känslan av ö fortfarande sitter i väggarna.

Berättat för Hanna Rasmuson av Glenn Evans, personalchef på Älvrummet.

Monica Carlqvist,
46 år, administratör

– Ute eller inne? Massa varma kläder. Det var kallt i vintras, så **jag har tre jackor här när det är riktigt kallt.**

Håkan Gillenskog,
58 år, båtcharter

– I Thailand, nå jag bara skoja. Vi har sommarverksamhet och på vintern strukturerar vi upp verksamheten med hemsida, bokningar och allt som ska göras. **Sommaren är så hektisk så det är nästan lite skönt när hösten kommer.** Man får ha bra business på sommaren så är det lite lugnare på vintern.

Angelica Axelzon,
26 år, student

– Jag har aldrig varit på Ringön under vintern, men **mitt tips är att man ska komma till Kiosken.** Ta på några varma kläder, komma förbi och träffa folk.

Mårten Lundgren,
19 år, lagerarbetare

– Jag blir kvar, så det blir underställ alla dagar i veckan. Kanske mössa. **Det får bli lite billiga lifehacks.**

Hur överlever du vintern på Ringön?

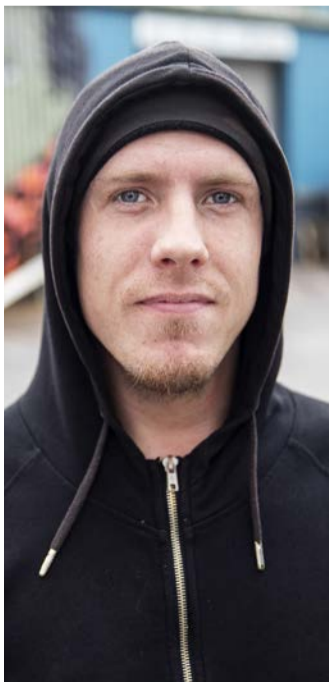
– **Det är inte svårt alls, varför skulle det vara svårt?** Det är precis som överallt annars. Det blåser lite mer, är lite jobbigare att cykla.

Lalla Oledal,
29 år, student

– **Är inomhus, jobbar mycket** och kåkar gott.

Mattias Öbom,
30 år, lagerarbetare

– Jag ska jobba på hela området så det blir tufft på vintern, men man kämpar. **Vad ska man göra, det är inga problem.**

Buba Bogeng,
53 år, truckförare och städare

– **Indonesien, jag åker dit och simmar med havssköldpaddorna.** Sen får du fixa till det bäst du vill här hemma i november, för jag är inte här. Men det är underbart på Ringön i april när man kommer igång igen.

Lars Witte,
59 år, blandar silvertjära

